

VOLFŮV REVÍR

➔ Petr Volf

Bauhaus über alles

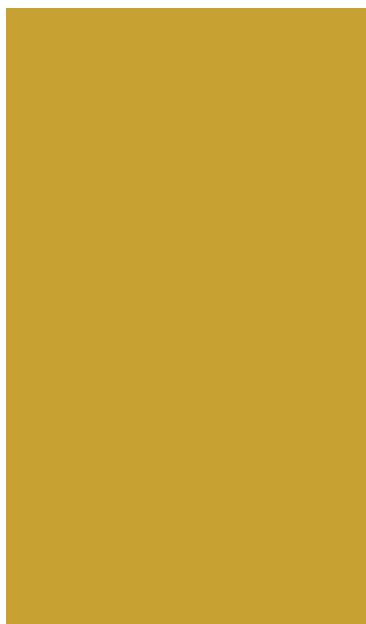
Pokud bychom hledali světově nejvlivnější školu architektury a designu dvacátého století, mezi favority na prvenství by se velmi pravděpodobně objevil Bauhaus, jenž byl založen před sto lety v německém Vymaru. Rok po skončení první světové války měli snad všichni lidé chuť začít znovu – a jinak. Vyhledky se zdály více než nadějně, neboť se mělo za to, že hůře, než bylo, už být nemohlo.

V provolání Bauhausu se psalo: „Společně navrháme a vybudujeme novou stavbu budoucnosti, která obsáhne architekturu, sochařství i malířství v jediném celku a která se jednoho dne bude tyčít k nebesům jako kříšťalový palác, dílo milionů rukou dělníků.“

Ředitel školy Walter Gropius chtěl moderně navázat na Gesamtkunstwerk, totiž na spojení různých oborů do jediného celku, jehož forma se bude důsledně a nekompromisně odvíjet od funkce. Z patetického vyznění manifestu můžeme usoudit, že byl idealistickým vizionářem, ale díky svým uměleckým i organizačním schopnostem věděl, jak cíle dosáhnout. Začal se rodit funkcionalismus, právě z Bauhausu

Foto: Filip Štípal

INZERCE

pocházely jeho nesilnější kořeny, z nichž se splétala jedinečná DNA.

Gropius povolal do služby avantgardní malíře, jako byli Paul Klee, Vasilij Kandinskij, Oskar Schlemmer, Josef Albers či Johannes Itten, ale také architektky Hannese Meyera nebo Ludwiga Miese van der Roheho, typografa Herberta Bayera, fotografa Lászlóa Moholy-Nagyho či designéra nábytku Marcela Breuera. Co jméno, to pojem. Obory ztrácely někdejší hranice. Škola si byla dokonce postupně schopná na sebe vydělávat, protože její pedagogové přicházeli s originálními řešeními, s novými pohledy na užité umění, design i průmyslovou výstavbu. Trubkový nábytek se zrodil právě v Bauhausu. Stejně jako typické bezpatkové písmo nebo stolní lampy.

Bauhaus však musel neustále čelit proměnlivým politickým náladám v Německu, což vedlo v roce 1924 nejprve k přesunu do Dessavy a nakonec do Berlína, kde byl v roce 1933 zakázán nacisty. Hitler, svým založením romantický kýčář, stejně jako levicové umělce nenáviděl také ploché střechy, které škola prosazovala.

Klíčové období Bauhausu spojené s Dessavou nyní připomíná výstava fotografií v pražské Galerii Jaroslava Fragnera. Jejich autor Filip Štápal je uznávaným fotografem architektury, který má talent pro vystižení ducha stavby ať už v celcích, nebo v detailech. Je schopen najít správný úhel pohledu a také atmosféru, pomocí nichž nám přibližuje jednotlivé objekty,

↓ Škola navržená pro Bauhaus v německé Dessavě jejím ředitelem Walterem Gropiem se stala kulturním místem moderní architektury a designu.

↑ Fotografie Filipa Štáपालa přibližují vizuální kulturu Bauhausu, kde kompozice a barevnost schodiště připomíná avantgardní obraz.

jež si zvolil pro svůj „bauhausovský“ cyklus. Můžeme tak prozkoumat exteriér hlavní budovy školního areálu postaveného podle návrhu Waltera Gropia už v roce 1925: diváka nadchne odlehčená fasáda, proporcčně přesná horizontála – anebo různé varianty schodiště, které pokaždé vypadají jako obrazy od Pieta Mondriana.

Další snímky přibližují Gropiovo sídlíště Törten složené z více než tří stovek rodinných domků, pracovní úřad nebo typologicky odlišné pavlačové bytovky navržené Hannesem Meyerem, který v roce 1928 Gropia vystřídal na postu ředitele školy.

V koncepci výstavy je důležité, že nezapomíná ani na „výhonky“ Bauhausu v Česku. Nelze samozřejmě opomenout vilu Tugendhat, jež byla podle návrhu Ludwiga Miese van der Roheho dokončená v roce 1930 a jako jediná tuzemská moderní památka je součástí Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO – mimochodem stejné pocty se dostalo také Gropiově školní budově v Dessavě.

Dochází ke zvláštní dějinné posloupnosti. Ludwig Mies van der Rohe byl posledním ředitelem Bauhausu a stejně jako Walter Gropius a další mistři po převzetí moci nacisty emigroval z Německa do Spojených států. Bauhaus přežil v jejich evangeliu, jemuž za oceánem příznivci naslouchali tak bedlivě, že se Amerika stala nejmocnějším hybatelem architektury druhé poloviny dvacátého století. ●